

IKÄIHMISTEN PALVELUT

Asumispalveluiden ja vanhainkotihoidon palvelusisällöt ja maksut

(Päivitetty 16.1.2020)

Tampereen kaupunki,
Ikäihmisten palvelut

Asumispalvelut ja laitoshoido

- **Sosiaalihoitolain mukainen (SHL 22 §, 23 § ja 24 §) asumispalvelu ja laitoshoido ikäihmisten palveluissa Tampereella:**

Ympäri vuorokautinen hoito

- vanhainkodissa (laitoshoido)
- tehostetussa palveluasumisessa (asumispalvelu)

Palveluasuminen (asumispalvelu, jossa avuntarve klo 7-22)

Yleistä asumispalveluista

- **Asumispalvelulla tarkoitetaan asumisen ja hoidon yhdistämistä. Aukkailla on mahdollisuus yhteisöllisyyteen ja yhteiseen ohjattuun toimintaan muiden asukkaiden kanssa.**
- **Asumispalveluissa kyse on kotona asumiseen rinnastettavasta asumisesta**
 - henkilö asuu vuokra-asunnossa ja on oikeutettu mm. Kelan etuuksiin
 - maksaa vuokran, elinkustannuksensa ja saamistaan palveluista
- **Vanhustenhuollon suositusten mukaisesti ikäihmisten palvelujen tavoitteena on tukea kaikkien ikääntyneiden itsemääräämisoikeutta ja itsenäistä suoriutumista riippumatta heidän toimintakyvystään.**
- **Asumispalveluissa asiakkaalle tehdään Palvelu- ja hoitosuunnitelma, joka on lakisääteinen asiakirja asukkaan saamasta palvelusta.**

Tehostettu palveluasuminen

- **TEHOSTETTUUN PALVELUASUMISEEN SISÄLTYY**

Ympäri vuorokautinen perusturva

- henkilökohtaisten tarpeiden mukainen hoito, apu, ohjaus ja tuki kodin henkilöstöltä (käytössä aina kotihoidon maksutaulukon ylin maksuluokka)
- tarvittavat sairaanhoitopalvelut (mm. lääkehoidosta huolehtiminen)
- henkilökohtaisesta päivittäishygieniasta ja puhtaudesta huolehtiminen, wc- käynneissä avustaminen tarpeen mukaan ympäri vuorokauden, tarvittava peseytymisapu
- vaate- ja liinavaatehuollosta huolehtiminen, asuinympäristön siivouksesta huolehtiminen päivittäin, viikkosiivous ja vuosittainen suursiivous
- geriatriin palvelut
- Hoito elämän loppuun saakka (palliativinen hoito ja saattohoito)

Ateriat

- aamiainen, lounas, päiväkahvi, päivällinen ja iltapala

Turvapalvelu

- turvallinen ympäristö, teknologiset apuvälineet ja henkilökunnan ympäri vuorokautinen läsnäolo

Henkilökohtaiset apuvälineet saa Tampereen apuvälinelainaamosta. Kotisairaala voi tarvittaessa käydä asumispalveluyksiköissä.

Palveluasuminen

- **PALVELUASUMISEEN SISÄLTYY**

- päivittäisissä toiminnoissa tarvittava apu, tuki, ohjaus ja neuvonta kaikkina päivinä klo 7-22 palvelu- ja hoitosuunnitelman mukaisesti henkilökohtaiset palvelujen sisällöt, määrä ja ajankohdat
- tarvittavan lääkehuollon järjestäminen ja henkilökohtaisen lääkehoidon toteuttaminen
- tarvittavat sairaanhoitopalvelut
- avustaminen ja tuki asukkaan sekä kodin päivittäisen ympäristön siisteydessä mukaan lukien tarpeellinen liinavaate- ja vaatehuolto
- kodin ylläpitosiivous kerran kuukaudessa, saunomispalvelu ja peseytymisapu
- turvapalvelu (maksu taulukon s.8 mukaan)

- **PALVELUASUMISEEN EI SISÄLLY**

- aterioita (asukas voi ostaa ateriat palvelutalosta palvelukeskuskortin hintaan tai palveluntuottajan määrittelemään hintaan. Ateriat voi ostaa muualta tai tehdä itse.)
- säännöllistä yöhoitoa (hoitajakutsulla saa kuitenkin avun myös yöllä erillistä maksua vastaan)

Henkilökohtaiset apuvälineet saa Tampereen apuvälinelainaamosta. Kotisairaala voi tarvittaessa käydä asumispalveluyksiköissä.

Asumispalvelumaksun perusteet

- Asumispalvelumaksut, jotka kaupunki perii asiakkaalta
 - lasketaan asiakkaan bruttotuloista (kaikki verolliset ja verottomat tulot)
 - perustuvat lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/92) ja asetukseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/92).
- Tampereen kaupunki perii **Tehostetussa asumispalvelussa asuvalta**
 - kotihoidon maksun (taulukko s.7)
 - turvapalvelumaksun (taulukko s. 8)
 - tehostetun palveluasumisen ateriamaksun (390€/kk)
- Tampereen kaupunki perii **palveluasumisessa asuvalta**
 - kotihoidon maksun (taulukko s.7)
 - turvapalvelumaksun (taulukko s. 8)
- Turvapalvelu sisältää ympäristön turvallisuuteen teknologian keinoin saatavat apuvälineet, esimerkiksi tarvittaessa turvarannekkeen, hoitajakutsun, lukitut ovet ja hoitajan valvonnan vuorokauden ympäri.

Säännöllisen kotihoidon asiakasmaksutaulukko

Henkilöä	Bruttotuloista vähennetään ennen maksun määräämistä	Vähennyksen jälkeen jäävistä tuloista perittävä asiakasmaksu prosentteina sekä asiakkaan kotihoidon tarve tunteina kuukaudessa					
		€	1-4h/kk	5-10h/kk	11-20h/kk	21-30h/kk	31-40h/kk
1	588	13 %	17 %	25 %	32 %	34 %	35% Tehostetussa palveluasumisessa aina tämä %
2 (eli pariskunnat, kun muuttavat yhdessä samaan huoneistoon palvelutalossa)	1084	13 %	16 %	18 %	20 %	22 %	22% Tehostetussa palveluasumisessa aina tämä %

Turvapalvelun maksutaulukko

Korvausluokka	Bruttotulot/kk	Euroa/kk
1.	576 – 996,99 €/kk	18
2.	997 – 1441,99 €/kk	26
3.	1442 – 1863,99 €/kk	35
4.	1864 €/kk ja yli	43

Asumispalveluissa asuva asiakas maksaa itse

- vuokran ja muut asumismenot (mm. sähkö, vesi, kotivakuutus). Vuokran suuruus riippuu mm. asunnon koosta.
- lääkkeet (kelakorvaus, lisäkorvaus, kun omavastuu ylittää 577,66€ / v. 2020)
- hoitotarvikkeet (pois lukien asiakkaalle maksuttomat hoitotarvikejakelun piiriin kuuluvat tarvikkeet esim. vaipat, diabeteksen hoitoon liittyvät tarvikkeet)
- poliklinikka-, terveyskeskus- ja sairaalamaksut, lääkärissä käynnit. (poislukien tehostettuun palveluasumiseen sisältyvä talossa käyvän geriatrin palvelu)
- muut henkilökohtaiset menot, esimerkiksi vaatteet, puhelinkulut, matkat, kampaaja, jalkahoitaja tai lehtien tilaus

Palvelutaloilla on omia lisäpalveluja, joita asukas voi halutessaan ostaa lisäksi. Esim. hygieniapaketti (pesuaineet, wc-paperit) tai saattopalvelu.

Mitä tukia mahdollisuus hakea ja saada

KELA

- eläkkeensaajan asumistuki
- eläkkeensaajan hoitotuki (vuonna 2020 perushoitotuki 71,21€/kk, korotettu hoitotuki 155,15€/kk ja ylin hoitotuki 328,07€/kk)
- lääkekatto eli vuotuinen omavastuu ja sen täytyminen (577,66€ € vuonna 2020)
- muut kelakorvaukset, kuten muillakin kotona asuvilla, esim. yksityislääkäripalkkioista (silmälääkäri), matkakorvaukset.

MUUT

- terveydenhuollon kustannuksien vuotuinen yläraja eli maksukatto (vuonna 2020 maksukatto 683€)
- maksualennus tai maksuvapautus Tampereen kaupungin perimiin asumispalvelumaksuihin
- toimeentulotuki.

Maksualennus ja -vapautus asumispalveluissa

- Mikäli asiakkaan tulot eivät riitä kattamaan välttämättömiä asumispalvelussa asumisesta aiheutuvia menoja, hän voi hakea alennusta / vapautusta Tampereen kaupungin perimistä asumispalvelumaksuista (kotihoidon maksu, ateriamaksu ja turvapalvelumaksu).
- Päätös asumispalvelumaksun alennuksesta / vapautuksesta perustuu maksuvaralaskelmaan, jossa huomioidaan asiakkaan **nettotulot** ja välttämättömät menot. Laskelma perustuu toimeentulotukilakiin ja –normistoon. Asiakas (tai omainen) toimittaa hakemuksen mukana tarvittavat tositteet menoista.
- Jos asiakkaalla on omaisuutta/varallisuutta enemmän kuin 3400 euroa, hän ei voi saada alennusta. Tämä perustuu Ikäihmisten palvelujen lautakunnan tekemiin päätöksiin (4.4.2007, 36§ Ikäihmisten asumispalveluiden asiakasmaksujen maksuperusteiden muuttaminen ja 21.12.2011, 131§ Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen muuttaminen).
- Maksualennusta ja -vapautusta haetaan gerontologisen sosiaalityön yksiköstä p.040 6621754.
- Asumispalvelussa asuvalle ei ole laissa säädetty niin sanottua käyttövaraa eli rahasummaa, joka pitäisi jäädä käteen menojen jälkeen. Käyttövara on ainoastaan laitoshoidossa, missä asiakasmaksu muodostuu eri tavalla kuin asumispalveluissa.
- Maksuvaralaskelmassa asiakkaalle lasketaan menoksi toimeentulotuen perusosa, jolla hänen katsotaan kattavan esimerkiksi vaate- ja puhelinmenot.

Toimeentulotuki asumispalveluissa

- Asumispalvelujen asiakasmaksut eivät saa aiheuttaa asiakkaalle tai hänen puolisolleen toimeentulotuen tarvetta, jonka vuoksi maksualennusten ja maksuvapautusten myöntäminen on säännölliseen tarpeeseen ensisijaista.
- Jos asiakkaalla on yksittäinen suuri terveydenhuollon menoerä (esim. hammashoito, silmälasit, iso sairaalamaksu), hän voi hakea toimeentulotukea. Toimeentulotuki on aina viimesijainen tuki ja sitä haetaan Kelasta
- Maksuvaralaskelmassa ja toimeentulotukilaskelmassa huomioidaan välttämättömät menot kuten esimerkiksi vuokra ja lääkkeet.

Arviolaskelma – malli tehostettuun palveluasumiseen hakeutuvalle

TAMPEREEN KAUPUNGIN PERIMÄT MAKSUT:

- Bruttotulot (tulot ennen veroa) yhteensä: _____ €/kk
- Laskentakaava kotihoidon maksuun (**yksinasuvalle**):
(Bruttotulot _____ - 588) x 0,35 = kotihoidon maksu _____ €/kk
+ Ateriamaksu 390€/kk
+ Turvapalvelumaksu taulukosta (s.8) _____ €/kk
= _____ €/kk (kotihoidon maksu, ateria ja turva yhteensä)

Muita asiakkaalle tulevia maksuja palvelutalossa ovat mm. vuokra ja lääkkeet (huom. muuttuu kun maksukatto täyttyy)

Esimerkkilaskelma tehostetussa palveluasumisessa asuvalle asukkaalle

- Tehostetussa palveluasumisessa asukas, jolla palvelu- ja hoitosuunnitelmassa tunteja 67h/kk eli 35% taulukon mukaan.
- Bruttotulot 1300€/kk, josta määritellään asiakasmaksut (sisältää hoitotuen, mutta ei asumistukea, koska sitä ei huomioida asiakasmaksuja määriteltäessä)
- Kotihoidon maksuksi tulee
 - $(1300\text{€/kk} - 588\text{€/kk}) \times 0,35 = 249,20\text{€/kk}$
 - turvapalvelumaksu taulukon mukaan 26€/kk
 - kiinteä ateriamaksu 390€/kk
- Tampereen kaupungin perimät maksut yhteensä 665,20 €/kk

Esimerkkilaskelma jatkuu

- **MAKSUVARALASKELMA**

Nettotulot: 1560 €/kk (nettoeläkkeet + hoitotuki yht. 1285 € + asumistuki 275 €)

Menot:

- vuokra 550 €/kk, sisältää veden ja sähkön
- lääkkeet 48,13 €/kk (Kelan maksukatto täyttynyt)
- kotivakuutus 9 €/kk (keskiarvo koko vuodelta)
- perusosa 256,13 €
- Tampereen kaupungin perimät maksut 665,20 €/kk (bruttotulot 1300 €)

Menot yhteensä 1528,46 €/kk

1560 (nettotulot) – 1528,46 (menot) = 31,54 €/kk

Esimerkissä maksualennusta ei myönnetä, koska asukkaalle jää perusosan lisäksi muuhun käyttöön 31,54 €/kk.

Toimeentulotuen perusosa tehostetussa palveluasumisessa on 1.1.2020 alkaen 256,13 €/kk eli asukkaalle jää tätä enemmän.

Perusosa on meno, jolla asukas kattaa esim. vaateista, puhelinlaskuista ja lehtien tilauksesta aiheutuvat menot.

Vanhainkotihoito

- **Sisältö**

- asuminen
- ympärivuorokautinen hoito
- ruoka
- lääkkeet
- hoitotarvikkeet
- apuvälineet
- lääkäripalveluita (geriatri, silmälääkäri)
- kuljetukset lääkärin määräämiin hoitoihin
- hammashoito.

Laitoshoidon maksuista

- Pitkäaikaisessa laitoshoidossa (vanhainkoti) olevan henkilön laitoshoidon maksu määräytyy tulojen mukaan.
- Maksu voi olla enintään 85 % hoidossa olevan nettokuukausituloista, silloin kun laitoshoidossa on pienempituloinen puoliso, molemmat puoliset tai yksinäinen ihminen.
- Jos laitoshoidossa suurempituloinen puoliso, hoitomaksu on enintään 42,5 % puolisoiden yhteenlasketuista nettotuloista.
- Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on kuitenkin jätävä kuukausittain vähintään 110 € (pitkäaikaisen laitoshoidon käyttövara v. 2020).
- Asiakkaalla on mahdollisuus hakea ja saada KELAsta eläkettä saavan hoitotukea.
- Asiakasmaksut perustuvat sosiaali- terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (734/92) ja asetukseen (912/92).

Esimerkki maksun määräytymisestä

- Nettotulot: 1200 €/kk (ei sisällä asumistukea, sisältää korotetun hoitotuen).
- Pitkäaikaishoidon maksu: $1200 \text{ €/kk} \times 0,85 = 1020 \text{ €/kk}$.
- Asiakkaalle jää omaan käyttöön 180€ /kk.

Perhehoito (pitkäaikainen)

- **Pitkäaikaisessa** perhehoidossa ikäihminen muuttaa asumaan perhehoitajan kotiin toistaiseksi. Perhehoidossa ikäihminen saa tarvitsemansa tuen ja avun päivän askareisiin, ateriat sekä virikkeitä ja elää arkea yhtenä perheenjäsenenä.
- Perhehoitajat ovat käyneet Pirkanmaan perhehoidon yksikön valmennuksen, eli heiltä ei edellytetä ammattikoulutusta. Tarvittaessa ikäihminen voi saada lisäksi kotisairaanhoidon palveluja perhekotiin.
- Sopii esimerkiksi turvattomille ja yksinäisille, jotka eivät pääsääntöisesti tarvitse apua yöaikaan, eivät karkaile tai kärsi vaikeista käytösoireista tai tarvitse vaativaa sairaanhoidollista apua
- perhehoitajan vapaiden ajalle kunta järjestää joko varahoitopaikan tai tuuraajan
- Maksu on 65% asiakkaan nettotuloista (sisältää ateriat, hoidon, vuokran ja tarvittaessa ksh-käynnit)
- Asiakas maksaa lisäksi lääkkeensä ja muut terveydenhuoltomenonsa ja omat menonsa (vaatteet, kampaaja ym.)
- Kelalta eläkkeensaajan hoitotuki ja lääke- sekä sv-korvaukset kuten kotona asuvat
- Kunnalta saa apuvälineet ja hoitotarvikkeet (esim. vaipat), kuten muutkin kotona asuvat

Tehostetun palveluasumisen maksuvaralaskelmaesimerkkejä, kun tuloina vain kansaneläke ja takuueläke

Maksuvaralaskelma tehdään silloin, kun asiakkaan rahat eivät riitä välttämättömiin, asumispalveluissa asumisesta aiheutuviin menoihin.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 1

- Esimerkki on laskettu yksin asuvalle henkilölle.
- Esimerkkilaskelmassa brutto- ja nettotuloina on käytetty samoja lukuja.
- Perusosa tehostetussa palveluasumisessa on 256,13 €/kk (vuonna 2020).
- **Tulot (brutto)**
 - kansaneläke 662,86 €/kk
 - takuueläke 171,66 €/kk
 - eläkkeensaajan hoitotuki 155,15 €/kk (korotettu hoitotuki)
- **TULOT YHTEENSÄ 989,67 €/kk**

Tästä summasta (eli bruttotulosta) määräytyy Tampereen kaupungin perimät asiakasmaksut.
- Maksuvaraa laskettaessa tuloksi huomioidaan lisäksi asumistuki 462,87 €/kk.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 1 jatkuu

- **NETTOTULOT 1452,54 €/kk** (sisältää eläkkeet, hoitotuen ja asumistuen)

- **Menot**

- vuokra (sis. sähkö ja vesi)	620 €/kk
- reseptilääkkeet	70 €/kk
- kotihoidon maksu	140,58 €/kk
- turvapalvelumaksu	18 €/kk (taulukosta s. 8)
- ateriamaksu	390 €/kk (kiinteä)
- perusosa	256,13 €/kk

- **MENOT YHTEENSÄ 1494,71 €/kk**

1452,54 € (nettotulot) – 1494,71 € (menot) = - 42,17 €

Asiakkaalle jää 42,17 € euroa alle perusosan (256,13 €/kk), joten hänelle myönnetään tämän verran (42,17 €/kk) alennusta Tampereen kaupungin perimiin asumispalvelun asiakasmaksuihin. Näin asiakkaalle jää omaan käyttöön perusosan verran rahaa.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 2

- Esimerkki on laskettu yksin asuvalle henkilölle.
- Esimerkkilaskelmassa brutto- ja nettotuloina on käytetty samoja lukuja.

Tulot (brutto)

- kansaneläke 662,86 €/kk
- takuueläke 171,66 €/kk
- eläkkeensaajan hoitotuki 328,07 €/kk (ylin hoitotuki)

- **TULOT YHTEENSÄ 1162,59 €/kk**

Tästä summasta (eli bruttotulosta) määräytyy Tampereen kaupungin perimät asiakasmaksut.

- Maksuvaraa laskettaessa tuloksi huomioidaan lisäksi asumistuki 403,37 €/kk.

Maksuvaralaskelmaesimerkki 2 jatkuu:

NETTOTULOT 1565,96 €/kk (sisältää asumistuen, hoitotuen ja eläkkeet)

● **Menot**

- vuokra (sis. vesi ja sähkö) 550 €/kk
- lääkkeet 60 €/kk
- kotihoidon maksu 201,11 €/kk
- turvapalvelumaksu 26 €/kk (taulukosta s. 8)
- ateriamaksu 390 €/kk (kiinteä)
- perusosa 256,13 €/kk

● **MENOT YHTEENSÄ 1483,24 €/kk**

1565,96 € (nettotulot) – 1483,24 € (menot) = 82,72 €

Asiakkaalle jää 82,72 €/kk euroa yli perusosan (256,13 €/kk), joten hänelle **ei myönnetä alennusta** Tampereen kaupungin perimiin asumispalvelun asiakasmaksuihin.

Esimerkissä asiakkaalle jää omaan käyttöön perusosan 256,13 € lisäksi 82,72 € verran rahaa eli yhteensä 338,85 €/kk.

Lisätietoa:

- palvelu- ja neuvontapiste

<https://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaihminen-palvelut/neuvonta.html>

- asiakasmaksut

<https://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/asiakasmaksut.html>

- asuminen

<https://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaihminen-palvelut/asuminen.html>

- palveluseteli

<https://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/ikaihminen-palvelut/palveluseteli.html>

- perhehoito

<https://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/perhehoidonyksikko.html>